

TELESKOP

Petrović: Zanimljivo je da se radu na puno radno vrijeme uz pola mirovine protive Svjetska banka, zagrebački profesori radnog prava i dio radničkih sindikata

objavljeno prije 6 dana Piše [Biljana Bašić](#)

□ 0

Jasna A. Petrović poznata je sindikalistica, sada umirovljenica, no i dalje je zamjenica predsjednika Upravnog vijeća HZMO-a. Mnogima je poznata kao predsjednica Sindikata umirovljenika Hrvatske (SUH), u čije je vrijeme izboreno da i umirovljenici mogu i dalje raditi na pola radnog vremena. Mnogima je zalaganje za rad umirovljenika trn u oku, jer smatraju da bi umirovljenicima, umjesto da im se nudi rad, trebalo znatno povisiti mirovine, a da bi vrijeme trebali prekratiti drugačije, putovanjima, druženjima s unucima i ostalim slobodnim aktivnostima.

No, kako živimo u Hrvatskoj u kojoj je standard daleko od zapadnoeuropskog u kojem si to umirovljenici mogu priuštiti (iako i tamo sve manje), mnogi umirovljenici kućni budžet

popunjavaju dodatnim radom. Razgovarali smo s Jasnom A. Petrović o nekim dilemama te (ne)pogodnosti.

Prije nekoliko godina u zakon je uvedeno da umirovljenici mogu raditi na pola radnog vremena, 4 sata. Koliko znam, vrlo značajnu ulogu u tome je imao Sindikat umirovljenika Hrvatske, čija ste tada bili predsjednica. Kako sada s ove vremenske distance gledate na te izmjene zakona?

Još 2014. godine Sindikat umirovljenika Hrvatske je tražio i izborio se za vrijeme ministrovanja Miranda Mrsića, da se uvede pravo na rad umirovljenika, i to iz dva glavna razloga – niskih mirovina i rastućeg siromaštva starijih od 65 godina, te zato što je pravo na rad umirovljenika priznato u gotovo svim

članicama Europske unije. Uz mnogo oštih argumenata, za početak smo se izborili da se omogući djelomično pravo na rad umirovljenika, ali samo starosnih umirovljenika i to na pola radnog vremena. Godinu za godinom uspijevali smo pomicati granice, te tako od 1. siječnja 2019. godine ministar Marko Pavić je podržao da svi umirovljenici, osim umirovljenika zbog 100 %-tne invalidnosti i onih koji su u obiteljskoj mirovini, mogu zasnovati radni odnos i raditi najviše polovinu od punoga radnog vremena, a da im se ne obustavlja isplata mirovine. Jednako tako, mirovina se ne obustavlja ni kada umirovljenik obavlja djelatnost poljoprivrede i šumarstva, samostalnu djelatnost kao kućnu radinost ili sporedno zanimanje, pod uvjetom da u godini ne ostvari primitak veći od 10 prosječnih plaća ostvarenih u prethodnoj godini kod pravnih osoba u razdoblju siječanj – kolovoz.

Nastavili smo inzistirati da se i obiteljskim umirovljenicima, poglavito ženama, omogući pravo na rad i to smo postigli kad je Vlada RH konačno uputila po hitnom postupku prijedlog izmjena Zakona o mirovinskom osiguranju kojim se i za 215.000 obiteljskih umirovljenika, od čega 93 posto žena, uvelo proširenje prava na rad i na tu kategoriju umirovljenika. Inzistiranje SUH-a i Matice konačno je podržao tadašnji ministar Josip Aladrović.

No, posebnim propisima se omogućilo da nisu svi umirovljenici ravnopravni, već su neki, npr. vojni, policijski i sl. umirovljenici dobili pravo izbora da rade i puno radno vrijeme, uz isplatu pola mirovine.

Počeli smo na svakoj sjednici Nacionalnog vijeća inzistirati da se isto pravo omogući baš svim umirovljenicima, prijeteci da ćemo ići do Ustavnog suda, pa i Strasbourga. I uspjelo je, konačno, te će se od 1.1.2026. to pravo izbora omogućiti svima. Zanimljivo je da su protiv toga izrazito bili profesori s katedre za radno i socijalno pravo Pravnog fakulteta u Zagrebu, poneki radnički sindikati te predstavnici Svjetske banke i njihovi „miljenici“ i glasnogovornici.

Nisu uspjeli, kao što znate, jer je ovaj puta ministar Piletić podržao umirovljeničke udruge.

No, ima puno primjedbi na to rješenje da umirovljenici rade puno radno vrijeme, ali bi im se oduzelo pola mirovine. Kako to komentirate?

Ako smo se izborili za to ravnopravno pravo izbora, jasno je da je to stvar pojedinca i njegove odluke. Umirovljenici ne ostaju bez pola mirovine, kako to navodite, već mogu raditi pola radnog vremena (20 sati tjedno) i primati cijelu mirovinu, no umanjenu zbog poreza. Ili pak raditi za punu plaću u punom radnom vremenu, što je sve češće ponuda na tržištu rada.

U javnost su izašli primjeri umirovljenika koji rade na pola radnog vremena, umirovljeni su po posebnim propisima (policijski djelatnici, oni u oružanim snagama), ali nemaju pravo na bonifikaciju, dapače, idu li na novi izračun, mirovine bi im mogle pasti čak i za 30 posto.

Nove su zakonske izmjene daleko ravnopravnije, jer ostaje šire pravo izbora načina rada, a zaposleni prema posebnih propisima i inače su u povoljnijem položaju i imaju više mirovine od „običnih“ umirovljenika. Porezna politika je posve drugo pitanje, jer se zbog povećanih primanja, povećava i porez.

Tražili smo i tražimo da se ukine porez na sve mirovine, ili barem na one do 1.500 eura, i to je u programu Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe, te se nadamo da će biti novih izmjena u tom pravcu. Protivnik toga, kao i bitnog povećanja osobnog poreznog odbitka je ministar financija Marko Primorac.

Je li, po vama, došlo vrijeme za izmjene ZOMO vezano uz rad umirovljenika jer isplivavaju neka nelogična rješenja, poput ovog o bonifikaciji. Istovremeno, odlično je da umirovljenici mogu raditi, što prije nije bio slučaj. Dobro je prije svega za njihov kućni budžet, a i država ima koristi, tu je i loša demografska slika...

Hrvatska, na žalost, zakone mijenja korak po korak, no sada smo došli do bitno boljih rješenja, a pitanje bonifikacije je posve drugo pitanje i ne treba ga povezivati s pravom na rad, jer bonifikacija je svojevrsni stimulans za dulji kontinuiteti ostanka u radnom odnosu, a da se pritom ne mora prihvatiti zahtjeve Svjetske banke da se obveza dobi za odlazak u mirovinu sa sadašnje od 65 godina poveća na čak 72 godine života. Pamтите da su se sindikat izborili da se onemogućí porast na 67 godina i to je još uvijek na snazi.

Postoje problemi u odgojno-obrazovnom sustavu jer umirovljenici primjerice faktički više ne mogu raditi kao pomoćnici u nastavi. Naime, djeca s teškoćama već od prvog razreda obično imaju pravo na pomoćnika na više od 20 sati tjedno, a umirovljenici mogu raditi najviše 20 sati tjedno. Da ne govorimo o višim razredima ili srednjim školama, gdje je satnica i više od 30 sati tjedno, što na kraju ispada znatno više od pola radnog vremena. Stječe se dojam da zakoni i propisi baš nisu usklađeni, u ovom slučaju ZOMO i pravilnici koji reguliraju rad pomoćnika u radu s djecom s teškoćama.

Vaš komentar?

U pravu ste da je obrazovni sustav u totalnoj zbrci kad je riječ o pravu na rad. Naime, godinama smo se borili da profesori, naročito oni s rijetkim zvanjima, mogu raditi koliko je to školi potrebno, no njihov je zakon tada propisivao da s napunjenih 65 godina moraju u mirovinu. Njima je pravo na rad potpuno ograničeno, ali se npr. profesor fizike u toj istoj školi mogao zaposliti kao domar na pola radnog vremena. To smo uspjeli postići da se izmijeni, no opet uz čudne odredbe da o tome odlučuje sam ravnatelj. Da, te specijalne zakone treba izjednačiti sa Zakonom o radu i Zakonom o mirovinskom osiguranju, za sve isto.

Stranka umirovljenika zatražila je i ocjenu ustavnosti odredbe o radu umirovljenika na puno radno vrijeme i pola mirovine. Smatrate li to ispravnim?

Kolega Grujić kompenzira svoje relativno loše rezultate na izborima rušenjem, a ne gradnjom, određenih umirovljeničkih prava. Ne podržavam njegovo mišljenje, jer nitko nije prisiljen raditi, a pogotovo ne na puno radno vrijeme, već ima pravo – izbora. Na žalost, unatoč tome što je u programu SUH-a godinama traženo pravo na rad bez diskriminacije, nova predsjednica SUH-a praktički ima isti stav kao i Stranka umirovljenika. Poanta je u tome da u zemljama Europske unije postoji pravo na rad umirovljenika, a prosječno oko 25 posto umirovljenika su zaposleni uz mirovinu. Kod nas je sada tek 40-tak tisuća zaposlenih, što čini nešto više od tri posto svih umirovljenika. Malo.

I još nešto važno: kad se govori kako rade samo siromašni umirovljenici, ni to nije točno. Skandinavske zemlje, koje imaju jake socijalne i mirovinske sustave, imaju od 30 do 70 posto zaposlenih umirovljenika, jer radi se i zbog povećanja kvalitete života, ulaganja u zdravlje, socijalne uključenosti ili – putovanja oko svijeta.

Predsjednik Stranke umirovljenika Lazar Grujić poziva umirovljenike na veću suradnju, pa čak i na ujedinjenje. Njegov bi uvjet bio da nitko od čelnika postojećih umirovljeničkih stranaka i udruga, više ne bude predsjednik svoje grupacije. Kakvo je vaše mišljenje o tom prijedlogu?

Odavno je prošlo vrijeme diktatura. Mi smo demokratska zemlja u kojoj se biraju čelnici demokratskim putem, a ne naredbama u političkim kabinetima. Umirovljeničke udruge imaju svoju platformu za borbu, a to je još od 2010. godine osnovano prvo Nacionalnog vijeće za umirovljenike i starije osobe, a političke stranke su na tržištu parlamentarnih i lokalnih izbora, te se za prava umirovljenika mogu boriti kroz Hrvatski sabor. Ako su preslabe i nemaju dovoljno glasača, to je njihov problem. Neke pak ulaze u koalicije, kao što je sada Hrvatska stranka umirovljenika u koaliciji sa HDZ-om. Ne možete kao umirovljeničke udruge dati političkim strankama na korištenje svoje članstvo, jer to bi bio nefunkcionalni Frankeštajn. Ali suradnja, usklađivanje stavova i zahtjeva, to da.

Foto: osobna arhiva

Tekst je objavljen u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti Agencije za elektroničke medije

26. kolovoza 2025.